

Hrad Ledec nad Sázavou

Ledečský hrad se nachází v nejkrásnější části Posázaví, mezi přírodní rezervací Stvořidla, vrchem Melechov (713 m n. m.) s hlubokými lesy a s romantickou zříceninou tvrze Melechov (Nelechov), žulovou skálou Čertův kámen či torzem hradu Chřenovice. Zvláštností zdejšího hradního příkopu je, že místo medvědů či jiné zvěře tu můžete zahlédnout projíždějící „Posázavský pacifik“.

Raně gotický hrad z poloviny 13. století se majestátně vypíná na strmém skalním ostrohu, svíraném pravým břehem řeky Sázavy a Olešenským potokem. Patrně zde dříve stála dřevěná tvrz na ochranu Sázavské kupecké stezky, která navazovala na Haberskou stezku. Původní hrad s věží, východním palácem a parkány byl v průběhu staletí postupně přistavován, a to pozdně goticky, renesančně, barokně – až do dnešní podoby. Z východní strany byl hrad chráněn hlubokým, uměle vyhloubeným šijovým příkopem, přes který vedl dřevěný most, který byl v roce 1838 nahrazen kamen-

ným. Skála, která od pradávna tvořila pravý břeh řeky Sázavy, byla z důvodu budování komunikace uměle ztesána. Ze severní strany, po příkrém svahu tzv. „stoupačce“, se pomocí volského potahu dopravovalo do hradu zboží. Přístup na první nádvoří (bývalé předhradí) chránily bašty se střílnami. V roce 1642 baron Hadrián z Enkefurtu nechal postavit monumentální raně barokní kamenný portál, na kterém jsou vytesány jejich rodinné erby a latinský nápis „Vivit post funera virtus“ (I po smrti žije statečnost). Spodní nádvoří lemují jednopatrové budovy, severně zakončené půlkruhovou baštou, která sloužila jako vězení. Průchodem přistavby spojující věž s jižním traktem budov se vchází na horní nádvoří, kde dominuje raně gotická válcová věž vysoká 32 m. Celé horní nádvoří je vydlážděno hrubými kameny (kočičími hlavami). Severní a východní stranu vymezuje mohutná dvoukřídlá stavba paláce, v jejímž rohu, nad arkádami, je renezanční lodžie s balustrovým zábradlím, krytá břidlicovou stříškou. V přízemí severního křídla tzv. malého paláce je od roku 1938 muzeum. Na západní straně nádvoří stojí bývalá konírna. Zbývající část horního nádvoří je z jižní strany uzavřena jednopatrovou budovou. Na obou nádvořích jsou kašny z pískovcového kamene ze 17. stol. Přístup na hrad z jihovýchodní strany vede po kamenném mostě z roku 1838 přes kulisovou bránu, průchodem hlavního paláce na horní nádvoří. Z mostu je výhled na hradní parkány, kde v místě

pravého parkánu stával padací most. V levém parkánu je barokní altánek se sgrafitovou výzdobou.

Dějiny města jsou neodmyslitelně spjaty s hradem. První písemná zmínka o Ledči se váže k roku 1186, kdy kněžna Eliška darovala listinou řádu johanitů ves Ledec. Od počátku 13. století se setkáváme s blíže neznámými vladyky, majícími predikát „z Ledče“. Od poloviny 15. století jsou na hradě doloženi páni Ledecští z Řičan, jejichž erb s drobnými úpravami převzalo město do svého znaku. Po tragické události r. 1509, kdy při zřícení stropu východního paláce zahynula Žofka ze Sovince, manželka Buriana Ledecského z Řičan a jejich dva synové, poslední dědicové rodu Řičanských, přešlo panství načas pod vládu Meziříčských z Lomnice. V roce 1562 vymohl Zdeněk Meziříčský na císaři Ferdinandu I. Habsburském majestát povyšující Ledec na město, včetně povolení používat pečeť z červeného vosku, což byla zejména výsada královských měst. V roce 1753 Ignác, svobodný pán z Kochu, prodal panství císařovně Marii Terezií a ta ho posléze darovala, krom jiných, nově zřízenému Tereziánskému ústavu šlechticů v Praze na Hradčanech. Řád vlastnil panství až do konce 1. světové války, kdy přešlo do správy státu. Od roku 1945 se hrad stal státním majetkem a v roce 1950 byl předán do užívání Československým státním lesům. V současné době náleží Městu Ledec nad Sázavou a majiteli firmy Aquacomp Hard s.r.o.